

УДК 821.161.

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-219-340-344

ІОВХІМЧУК Наталія –

кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та методики початкової освіти

Волинського національного університету імені Лесі Українки

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4617-3535>

e-mail: nata.iov@ukr.net

ЛОЗА Юлія –

студентка

Волинського національного університету імені Лесі Українки

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8553-0905>

e-mail: yulialoza30@gmail.com

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИВЧЕННЯ ДИТЯЧИХ ТВОРІВ ЛЕСІ УКРАЇНКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

У статті проаналізовано сучасні інноваційні технології, які доцільно застосовувати на уроках літературного читання в початкових класах, визначено їхні переваги та особливості використання під час опрацювання дитячих творів Лесі Українки, а також обґрунтовано їх позитивний вплив на формування читацької компетентності молодших школярів. Закцентовано увагу на актуальності теми дослідження, яка зумовлена потребою створення ефективних методичних підходів, які відповідають вимогам часу, підтримують інтерес учнів до літератури та забезпечують високий рівень засвоєння художнього матеріалу, формують у дітей цілісну, творчо активну особистість. Висвітлено використання інноваційних технологій під час вивчення дитячих творів Лесі Українки в початкових класах, визначення їхнього впливу на формування читацької компетентності, творчого мислення, морально-етичних цінностей молодших школярів. Розглянуто інтерактивні технології, які можуть бути використані при вивченні дитячих творів Лесі Українки: кросворди, пазли, інтерактивні вікторини, цифрові комікси, інфографіки, відео, аудіоінтерв'ю та інші творчі вправи та завдання, що активізують пам'ять і формують глибше розуміння тексту. З'ясовано, що інтерактивні технології допомагають створити емоційно насичене, мотивуюче середовище, що сприяє глибокому осмисленню художнього тексту, формуванню любові до поезії, розвитку цифрової грамотності та критичного мислення у молодших школярів. Узагальнено, що застосування інноваційних технологій у вивченні дитячих творів на уроках читання в початкових класах забезпечує творчість, індивідуальний підхід і високу мотивацію учнів, що є ключовими факторами ефективного навчання сучасних дітей. Цей підхід формує не лише навички читання та розуміння тексту, а й сприяє формуванню всебічно розвиненої особистості. Подальші дослідження у цій сфері мають на меті вдосконалення методик та розробку нових інноваційних підходів, що відповідають сучасним освітнім трендам і потребам Нової української школи.

Ключові слова: інноваційні технології, мультимедійна презентація, рольова гра, драматизація, інтерактивні завдання та вправи.

IOVKHIMCHUK Nataliia –

candidate of Philological Science, Docent of the Department of Theory and Methodology of Primary Education Lesia Ukrainka Volyn National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4617-3535>

e-mail: nata.iov@ukr.net

LOZA Yuliia –

student, Lesia Ukrainka

Volyn National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8553-0905>

e-mail: yulialoza30@gmail.com

INNOVATIVE TECHNOLOGIES FOR STUDYING LESYA UKRAINKA'S CHILDREN'S WORKS IN PRIMARY SCHOOLS

The article analyzes modern innovative technologies that are appropriate for use in literary reading lessons in primary school, identifies their advantages and features of use when studying children's works by Lesia Ukrainka, and substantiates their positive impact on the formation of reading competence in younger schoolchildren. The focus is on the relevance of the research topic, which is due to the need to create effective methodological approaches that meet the requirements of the time, support students' interest in literature, and ensure a high level of assimilation of artistic material, forming a holistic, creatively active personality in children. The use of innovative technologies in the study of Lesya Ukrainka's children's works in primary school is highlighted, as well as their impact on the formation of reading competence, creative thinking, and moral and ethical values in younger schoolchildren. It looks at interactive technologies that can be used when studying Lesya Ukrainka's children's works: crosswords, puzzles, interactive quizzes, digital comics, infographics, videos, audio interviews, and other creative exercises and tasks that activate memory and form a deeper understanding of the text. It has been found that interactive technologies help to create an emotionally rich, motivating environment that promotes a deep understanding of literary texts, the formation of a love of poetry, and the development of digital literacy and critical thinking in primary school pupils. It has been concluded that the use of innovative technologies in the study of children's works in reading lessons in primary school ensures interactivity, creativity, an individual approach, and high motivation among students, which are key factors in the effective education of modern children. This approach not only develops reading and text comprehension skills, but also contributes to the formation of a well-rounded personality. Further research in this area aims to improve methodologies and develop new innovative approaches that meet modern educational trends and the needs of the New Ukrainian School.

Key words: innovative technologies, multimedia presentation, role-playing, dramatization, interactive tasks and exercises.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. На сучасному етапі розвитку української освіти одним із ключових завдань є створення такого навчального середовища, яке б максимально сприяло всебічному розвитку дитини, формуванню її читачької компетентності, мовленнєвих, пізнавальних і комунікативних умінь.

У зв'язку з реформуванням освіти та впровадженням Нової української школи актуалізувалося питання застосування інноваційних технологій навчання, які дозволяють зробити уроки цікавими, інтерактивними. Традиційні форми й методи роботи з текстами Лесі Українки потребують доповнення сучасними освітніми технологіями. Адже молодші школярі – це покоління цифрових технологій, для якого надзвичайно важливою є наочність, мультимедійність, інтерактивність та гейміфікація.

Актуальність застосування інноваційних технологій у вивченні дитячих творів Лесі Українки в початкових класах зумовлена низкою важливих чинників сучасної освіти: в умовах цифрової трансформації суспільства освітній процес вимагає інтеграції сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що дозволяють зробити навчання більш динамічним, персоналізованим і доступним для кожного учня; дитячі твори Лесі Українки, незважаючи на їхню культурну і літературну цінність, містять складні для сприйняття молодшими школярами образи, метафори та поетичну мову, що потребує застосування нових методик та технологій, які допомагають розкрити художню глибину тексту.

Сучасні дослідження педагогіки підкреслюють необхідність формування в учнів не тільки знань, а й умінь критично мислити, творчо аналізувати, працювати з інформацією в цифровому середовищі та ефективно комунікувати. Інноваційні технології у вивченні літератури сприяють реалізації цих завдань, створюють умови для активного залучення дітей до навчання через інтерактивні вправи, мультимедійні матеріали, ігрові форми роботи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Окремі аспекти досліджуваної проблеми вже перебували в колі наукових інтересів українських учених. Так, С. Вірста та Т. Жалко у статті «Використання інноваційних методик у монографічному вивченні творчості Лесі Українки на уроках літературного читання» досліджують застосування інноваційних методик, таких як графічний метод «Знаю – хочу знати – взнав», методи «Читання із зупинками», «Робота в малих групах», «Асоціативний кущ», інсценізація та інші.

Подальшого розвитку також ця проблема набула при вивченні літературних творів у працях таких дослідників, як: М. Качурін, Є. Пасічник, Б. Степанишин, Л. Мірошніченко та інші, які пов'язують використання інтерактивних прийомів при вивченні художнього твору з формуванням в учнів інтересу до літератури.

Мета статті полягає у висвітленні можливостей використання інноваційних технологій під час вивчення дитячих творів Лесі

Українки в початкових класах, визначення їхнього впливу на формування читачької компетентності, творчого мислення, морально-етичних цінностей молодших школярів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вивчення дитячих творів Лесі Українки в початкових класах із застосуванням інноваційних технологій передбачає інтеграцію традиційних педагогічних підходів із сучасними цифровими інструментами та інтерактивними формами роботи, що сприяють глибокому розумінню тексту, розвитку творчих здібностей і мовленнєвої компетентності учнів. За твердженням Р. Кірчук, О. Герасимчук, В. Завіша, поняття «інформаційні технології» – це сукупність методів і засобів, що забезпечують збирання, обробку, зберігання, передачу та подання інформації за допомогою комп'ютерної техніки та програмного забезпечення» [2, с. 24].

Сучасний освітній простір вимагає від учителя застосування інтерактивних методів, що враховують особливості сприйняття інформації молодшими школярами, їхню активність і прагнення до самовираження. Застосування інноваційних технологій, таких як мультимедійні презентації, інтерактивні вправи на *онлайн-платформах*, *аудіовізуальні матеріали*, *електронні книги та інтерактивні ігри*, дає змогу зробити уроки читання більш динамічними та змістовними.

Особливе місце займають технології створення власних *мультимедійних проєктів*, *презентацій*, *коміксів*, *анімацій*, які розвивають творче мислення і навички командної роботи. Наприклад, при вивченні твору «Вишеньки-черешеньки» учні можуть створювати електронні ілюстрації, записувати відеоінтерпретації, що сприяє глибшому розумінню змісту та формуванню емоційного ставлення до твору [1, с. 77].

Сучасні здобувачі початкової освіти краще сприймають інформацію, яка подається візуально і звуково, тому застосування *відеороликів*, *аудіозаписів художнього читання та анімаційних інтерпретацій* творів створює сприятливі умови для глибокого розуміння тексту. Інтерактивні вправи дають змогу вчителям формувати у дітей критичне мислення, увагу до деталей та навички самоконтролю. Наприклад, завдання типу «Знайди правильний рядок», «Склади вірш за рядками», «Визнач емоції персонажів» підвищують залученість учнів і допомагають їм не просто механічно читати, а глибоко осмислювати зміст дитячих творів.

Особливий інтерес викликає використання *проєктних технологій*, де діти створюють власні *мультимедійні презентації або анімації*, базуючись на сюжетах казок Лесі Українки. Ця діяльність розвиває творче мислення, комунікативні навички та вміння працювати в команді [2, с. 75]. Важливо, що такі інновації дозволяють учням відчувати себе активними творцями освітнього процесу, що, як

Застосування інтерактивних платформ, таких як Kahoot, LearningApps або Classtime, дозволяє проводити *диференційовані завдання*, які враховують індивідуальні особливості кожного учня.

Наприклад, при вивченні дитячих творів Лесі Українки учитель може використовувати *крос-ворди, пазли, інтерактивні вікторини та вправи* на встановлення відповідностей, що активізують пам'ять і формують глибше розуміння тексту [5, с. 90].

Важливим аспектом є використання *мультимедійних матеріалів як відео, аудіозаписів, презентацій*, що дають можливість краще передати художній образ, настрій, інтонаційні особливості твору [3, с. 25]. Це особливо актуально для поезії Лесі Українки, де важлива ритміка, музикальність і емоційна насиченість. При вивченні віршів «*На зеленому горбочку*» чи «*Конвалія*» мультимедійні засоби допомагають створити атмосферу, що занурює учнів у світ поетичних образів і сприяє кращому розумінню змісту.

Застосування таких технологій забезпечує індивідуалізацію навчання, коли кожен учень може працювати у своєму темпі та з урахуванням особистих інтересів. Це сприяє формуванню позитивної мотивації до читання, розвитку критичного мислення, уяви, а також засвоєнню моральних цінностей, закладених у творах Лесі Українки.

Вивчення твору Лесі Українки «*Три метелики*» у початкових класах з використанням інноваційних технологій дозволяє не лише глибше усвідомити його зміст, а й розвивати креативне мислення, емоційну чутливість і комунікативні навички учнів. Ефективною технологією є використання *мультимедійних презентацій та відео матеріалів*. Вчитель готує презентацію, що ілюструє ключові образи та символи твору «*Три метелики*». Також до уроку можна долучити анімаційний ролик або відео з читанням вірша у виконанні професіоналів або дітей. Це створює яскравий візуально-слуховий ряд, що полегшує сприйняття та запам'ятовування тексту. Після перегляду ролика діти залучаються до обговорення: які особливості кожного метелика, які почуття викликають його вчинки та що символізує кожен образ. Учні можуть у групах створити ілюстровані схеми з основними рисами кожного метелика, використовуючи планшети чи інтерактивну дошку. Це сприяє розвитку логічного мислення та вміння систематизувати інформацію.

Рольова гра з елементами драматизації є ефективним засобом вивчення цього твору. Учні отримують ролі трьох метеликів і готують невеликі сценки або діалоги, використовуючи слова з твору, а також власні уявлення про характери персонажів. Драматизація дозволяє не просто прочитати вірш, а відчувати емоції героїв, зрозуміти їх мотивації [4, с. 227]. У процесі підготовки та виконання ролей діти активно розвивають навички усного мовлення, співпраці, а також емоційної експресії. Після виконання ролей кожен учень розповідає, чому обрав саме той образ і які почуття у нього викликала ця роль, що формує вміння аналізувати власний досвід та рефлексувати.

Інноваційним підходом є *інтерактивні завдання*, спрямовані на розвиток критичного мислення. Учитель ставить учням запитання, які спонукають задуматися над власним ставленням до

тексту, наприклад: «Як би ти вчинив на місці одного з метеликів?», «Який метелик тобі ближчий і чому?», «Що цей твір навчив тебе про дружбу і довіру?». Відповіді учні записують на інтерактивній дошці, що дозволяє оперативно обговорювати думки однокласників і формувати колективне розуміння. В результаті діти складають короткі *есе або вірші* на тему «*Мій метелик*», де висловлюють свої почуття, асоціації і власні інтерпретації твору. Застосування такої форми роботи відповідає вимогам Нової української школи і сприяє формуванню в учнів ціннісного ставлення до літературної творчості.

Після ознайомлення з твором «*Літо краснее минуло*» учням пропонується виконати *мультимедійне завдання*: створити власну *цифрову листівку або колаж із малюнками, фотографіями або зображеннями*, що відображають атмосферу літа. У процесі створення листівки вони вибирають ключові слова з твору і додають їх у текстовому форматі, формуючи власне відчуття теми та настрою вірша. Це допомагає формувати креативність, вміння працювати з цифровими інструментами, а також глибше осмислювати художній текст.

Цікава вправа – *інтерактивне обговорення*. Використовуючи інтерактивну дошку або платформу для *онлайн-опитувань* учитель ставить запитання: «Які зміни відбуваються в природі в кінці літа?», «Які почуття викликає у вас цей вірш?», «Які кольори й образи ви уявляєте, коли слухаєте цей вірш?» Учні відповідають у реальному часі, що стимулює активну участь кожного учня та розвиває вміння формулювати думки.

Для розвитку аналітичного мислення пропонується *завдання «Порівняй і протистав»*. Учні працюють у парах або малих групах, порівнюючи літні образи у творі Лесі Українки з іншими поетичними описами пір року, які вони вивчали раніше. Вони виписують спільні та відмінні риси, використовуючи *таблицю або цифрові мейнд-карти*. Це сприяє розвитку навичок порівняльного аналізу та систематизації інформації.

Також рекомендується творче завдання – написати *власний міні-вірш* на тему «*Моє літо*» з використанням образів і кольорів, почуттів, які діти відчули під час роботи з твором Лесі Українки. Це може бути виконано як письмово, так і в електронному форматі з ілюструванням. Крім того, для розвитку емоційної сфери пропонується *вправа «Рольова рефлексія»*. Учні уявляють себе героями твору або поетесою і розповідають про свої почуття, використовуючи цифровий диктофон або відеокамеру. Запис можна потім прослухати та обговорити, що сприяє розвитку усного мовлення, емоційної виразності і вміння аналізувати власний внутрішній світ.

Вивчення казок Лесі Українки «*Біда навчить*» та «*Казка про Оха-Чародія*» із застосуванням інноваційних технологій дозволяє глибоко осмислити художній текст, розвивати критичне мислення, творчу уяву та комунікативні навички молодших школярів.

Після ознайомлення з казкою «*Біда навчить*» учням пропонується створити *цифровий комікс або інфографіку*, в яких вони відобразять основні події твору, характери персонажів та моральні уроки. Для твору «Казка про Оха-Чародія» особливо корисною є вправа у форматі *рольової гри та інсценізації*. Учні отримують ролі персонажів і, використовуючи інтерактивну дошку або планшети, розігрують сцени з казки, передаючи характери та мотиви героїв. Ефективним є створення *мультимедійних презентацій або відеопроєктів*, у яких учні пояснюють, що саме означають у казках образи чарівництва, добра і зла, розповідають про свої враження від персонажів і подій. Для розвитку творчості рекомендовано вправу на написання власної казки чи оповідання, де учні мають використати мотиви «*Біда навчить*» або «*Казка про Оха-Чародія*». Цей вид діяльності формує вміння будувати сюжет, розвивати ідеї та висловлювати думки в письмовій формі.

Після прочитання казок пропонується *вправа «Цифровий словничок»*. Учні формують словничок складних або нових для них слів і виразів із тексту казок за допомогою онлайн-сервісів. Вони записують слова, їхнє значення, приклади вживання та ілюстрації. Ця діяльність допомагає поглибити лексичні знання і сприяє кращому розумінню тексту через активне засвоєння нових слів. *Інтерактивна вправа «Створюємо карту персонажів»*. Використовуючи цифрові майнд-карти, учні описують головних героїв казок, їхні риси характеру, вчинки, взаємозв'язки. Це допомагає структурувати інформацію, розвивати аналітичне мислення і вміння узагальнювати.

Для розвитку творчості рекомендується *завдання «Напиши продовження казки»*. Учні працюють у парах або групах де можуть одночасно редагувати свій текст і коментувати ідеї одне одного. Вони вигадують, що могло трапитися з героями після завершення оригінальної казки, пропонують нові пригоди або повчальні ситуації. Для формування усного мовлення ефективною є *вправа «Інтерв'ю з героєм»*, учні записують *відео або аудіоінтерв'ю* з уявним персонажем казки, ставлять йому запитання про його вчинки, почуття, думки. Використання планшетів або смартфонів робить цю роботу цікавою і сучасною. Після презентації інтерв'ю у класі проводиться обговорення.

Інноваційним є використання QR-кодів із додатковими ресурсами. Учителю створює QR-коди, що ведуть до *аудіоверсій казок, відео з інтерпретаціями, ігор або творчих завдань*. Учні за допомогою планшетів самостійно або у групах досліджують ці матеріали, поглиблюючи розуміння тексту.

Вірш Лесі Українки «*На зеленому горбочку*» є чудовим твором для знайомства молодших школярів із поетичним світом письменниці. Для ефективного та сучасного вивчення цього твору варто застосовувати інноваційні технології, які активізують пізнавальний інтерес, розвивають пам'ять, мовлення, творчі здібності та навички роботи з цифровими ресурсами.

Для розвитку усного мовлення доречно *вправа «Розкажи про природу»*: учні, працюючи в парах або невеликих групах, створюють короткі усні повідомлення або записи, де описують красу природи, наведену у вірші, і висловлюють свої враження. Для опрацювання вірша «*Конвалія*» варто пропонувати *завдання «Цифровий малюнок до вірша»* – створення ілюстрацій до кожного рядка чи строфи вірша. Діти можуть працювати індивідуально або в групах, після чого презентують свої роботи, аргументуючи вибір кольорів і форм.

Для тренування усного мовлення доречно провести *вправу «Розповідь від імені квітки»*, учні уявляють себе конвалією і описують свої почуття, погоду, навколишній світ. Для розвитку критичного мислення і навичок порівняння запропонуйте *завдання «Порівняй конвалію з іншою квіткою»*: діти збирають інформацію і ілюстрації про іншу рослину, порівнюють її з конвалією, роблять висновки, які можна оформити у вигляді презентації або плакату.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Інноваційні технології дають змогу формувати у молодших школярів емоційне ставлення до поезії Лесі Українки, сприяють розвитку критичного мислення, творчості і навичок цифрової грамотності. Застосування інтерактивних вправ і завдань забезпечує активну участь кожного учня в навчальному процесі, створює умови для індивідуалізації та диференціації навчання, що особливо важливо у контексті сучасних вимог до освіти. Подальші дослідження у цій сфері мають на меті вдосконалення методик та розробку нових інноваційних підходів, що відповідають сучасним освітнім трендам і потребам Нової української школи.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Вірста С., Жалко Т. Використання інноваційних методик у монографічному вивченні творчості Лесі Українки на уроках літературного читання. *Волинська філологічна: текст і контекст*. Збірник наукових праць Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2021. № 31. С. 76–87.
2. Кірчук Р.В., Герасимчук О.О., Завіша В.В. Сучасні інформаційні технології: навч. посіб. Луцьк : Технічний коледж Луцького НТУ, 2020. 134 с.
3. Старіков О. Інтерактивні підходи у формуванні ціннісного ставлення до оточуючого у молодших школярів. *Інновації в початковій освіті: досвід, виклики сьогодення, перспективи*: матеріали І науково-практичної інтернет-конференції здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти першого року навчання факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. Ч. 2. С. 24–26.
4. Ткаченко Л. В. Застосування інтерактивних методів на уроках літературного читання. *Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство. XI Волинські читання*: зб. матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції. Київ : Інститут педагогіки НАПН України, 2023. С. 223–228.
5. Сидоренко Л. З досвіду застосування методу проєктів у процесі підготовки студентів до формування здоров'язбережувальної компетентності. *Молодь і ринок*. 2015. № 4. С. 89–93.

REFERENCES

1. Virsta, S., Zhalko, T. (2021). Vykorystannia innovatsiynykh metodykh u monohrafichnomu vyvchenni tvorchosti Lesi Ukrainky na urokakh literaturnoho chytannia. [The use of innovative methods in the monographic study of Lesya Ukrainka's work in literary reading lessons]. Volyn filolohichna: tekst i kontekst. Zbirnyk naukovykh prats Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. № 31. S.76-87. [in Ukrainian]
3. Kirchuk, R.V., Herasymchuk, O.O., Zavisha, V.V. (2020). Suchasni informatsiini tekhnolohii. [Modern information technologies]: navch. posib.. Luts'k : Tekhnichniy koledzh Luts'koho NTU. 134 s. [in Ukrainian]
4. Starikov, O. (2022). Interaktyvni pidkhody u formuvanni tsinnisnoho stavlennia do otocuiuchoho u molodshykh shkoliariv [Interactive approaches in forming a value-based attitude towards others in younger schoolchildren]. Innovatsii v pochatkovii osviti: dosvid, vyklyky sohodennia, perspektyvy: materialy I naukovo-praktychnoi internet-konferentsii zdobuvachiv drugoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity pershoho roku navchannia fakultetu pochatkovoho navchannia KhNPU imeni H. S. Skovorody. Kharkiv : KhNPU imeni H. S. Skovorody. Ch. 2. S. 24-26. [in Ukrainian]
5. Tkachenko, L. V. (2023). Zastosuvannia interaktyvnykh metodiv na urokakh literaturnoho chytannia. [The use of interactive methods in literary reading lessons]. Shkilna literaturna osvita: tradytsii i novatorstvo. Khl Voloshynski chytannia: zb. materialiv vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii. Kyiv : Instytut pedahohiky NAPN Ukrainy. S. 223-228. [in Ukrainian]
6. Sydorenko, L. Z. (2015). Dosvidu zastosuvannia metodu proektiv u protsesi pidhotovky studentiv do formuvannia zdoroviazberzhuvainoi kompetentnosti [From the experience of applying the project method in the process

of preparing students for the formation of health-preserving competence]. Molod i rynok. № 4. S. 89-93. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ІОВХІМЧУК Наталія – кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та методики початкової освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Наукові інтереси: інноваційні технології навчання мовно-літературної освітньої галузі, література для дітей молодшого шкільного віку, лінгвокраїнознавство.

ЛОЗА Юлія – здобувачка освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки.

Наукові інтереси: впровадження проєктних технологій у навчання мовно-літературної галузі початкової школи, формування читацької та комунікативної компетентності через інтерактивні навчальні проєкти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

IOVKHIMCHUK Nataliia – candidate of Philological Science, Docent of the Department of Theory and Methodology of Primary Education Lesia Ukrainka Volyn National University.

Scientific interests: innovative teaching technologies in the field of language and literature education, literature for primary school children, Ukrainian linguistics.

LOZA Yuliia – student, Lesia Ukrainka Volyn National University.

Scientific interests: implementation of project technologies in language and literature education in primary schools, formation of reading and communication skills through interactive educational projects.

Стаття надійшла до редакції 17.05.2025 р.

Стаття прийнята до друку 25.05.2025 р.

УДК 78.011.26(477):004.8

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-219-344-349

КЛЮЄВА Сніжана –

кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри музичного мистецтва і хореографії
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1398-6513>
e-mail: klyuyeva.s@gmail.com

АНАЛІЗ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ, ЯК МУЗИЧНОГО СПІВАВТОРА ТА ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ

У роботі розглядається роль штучного інтелекту в зміні підходів до музичного мистецтва. Досліджується використання штучного інтелекту для створення нових музичних творів, що викликає питання щодо унікальності, авторства та етичних аспектів. Встановлено, що алгоритми глибокого навчання та генеративні змагальні мережі можуть автоматизувати процеси композиції, гармонізації та аранжування, але при цьому виникають труднощі щодо визначення авторства та автентичності музичних творів. Проаналізовано етичні проблеми, пов'язані з використанням штучного інтелекту, зокрема щодо впливу на збереження індивідуального стилю та оригінальності. Виявлено, що штучний інтелект здатен трансформувати художню творчість, дозволяючи митцям зосереджуватися на генерації нових ідей, у той час як рутинні завдання виконуються сучасними технологіями. Також підкреслено, що технології штучного інтелекту можуть розширити межі культурологічних ідей, зміщуючи акцент з людської унікальності на співпрацю з технологіями, що може призвести до розмиття стилів і переосмислення поняття оригінальності. Розкрито нові можливості для музичної творчості та інтерпретації музичних творів. Доведено, що штучний інтелект може сприяти як збереженню культурної спадщини, так і створенню нових інтерпретацій музичних жанрів та форм. Оцінено потенційні загрози, зокрема ризики втрати людської творчості, сомобутності та стандартизації мистецтва. Запропоновано комплексний підхід до аналізу впливу штучного інтелекту на сучасну музичну культуру та трансформацію культурологічних ідей, зокрема в аспекті авторських прав і автентичності творів, створених за допомогою штучного інтелекту. Визначено напрямки для подальших досліджень, які стосуються впливу штучного інтелекту на сучасну музичну культуру, а також розробки нових моделей штучного інтелекту, що забезпечать вищий рівень оригінальності музичних творів і інших мистецьких продуктів. Особливу увагу спрямовано на розробку міжнародних стандартів, які регулюють взаємодію людини та штучного інтелекту при створенні мистецьких продуктів, а також на визначення відповідальності за порушення авторських прав.